

MARTIN ŠRAJER / 3. 3. 2021

Krátké filmy nominované na Českého lva

Čeští lvi byli letos rozšířeni o kategorie nejlepšího animovaného a krátkého filmu. Vedle Ceny Magnesia za nejlepší studentský film tak studenti tuzemských filmových škol dostali další příležitost ke zviditelnění. Ani jedna z nových kategorií sice není omezena na studentskou tvorbu, ale ta v nich převažuje. Zatímco v případě nominovaných krátkých filmů, které se takřka překrývají s tituly soutěžícími o Cenu Magnesia, jde o poměrně předvídatelný jev, u animovaných filmů může jít o důsledek časové a realizační náročnosti.

Celovečerních animovaných filmů u nás přes nesporné množství nadaných výtvarníků, výtvarnic, animátorů a animátorek vzniká dlouhodobě relativně málo. Z trojice letos nominovaných filmů má celovečerní stopáž pouze *Barevný sen* Jana Baleje, jehož premiéra proběhla na libereckém Anifilmu. Doplňuje jej středometrážní povídkový soubor *Mlsné medvědí příběhy* a jedenáctiminutový morbidní loutkový příběh Báry Anny Stejskalové *Jsme si o smrt blíž*.

Do kin by se nicméně v následujících měsících a letech měly dostat celovečerní animované projekty *Myši patří do nebe*, *Moje slunce Maad*, *Perla*, *Babu v nočním městě*, *Tonda*, *Slávka a Génius* nebo *Život k sežrání*.

Bára Anna Stejskalová je stejně jako ostatní tvůrci s výjimkou hudební skladatelky Elišky Cílkové studentkou FAMU. Jiné filmové školy mezi nominacemi na Českého lva přímé zastoupení nemají. Zmíněná Eliška Cílková na sebe nedávno upozornila jako autorka hudby k vítěznému dokumentu jihlavského festivalu *Nová šichta*. Režisér filmu Jindřich Andrš je zároveň producentem její audiovizuální elegie *Pripyat Piano*, za kterou může Cílková získat hned dva Českého lva.

Příběh původních obyvatel ukrajinského města Pripjať ve filmu ožívá díky zvukům klavírů a dalších hudebních nástrojů, které zůstaly opuštěné v radioaktivní zóně okolo černobylské jaderné elektrárny. Dalším zdrojem inspirace se stala umělecká tvorba tamějších obyvatel. Jejich skladby podkreslují záběry zničených a vylidněných míst a osiřelých klavírů.

Zatímco film od Cílkové má spíše formu básně, Adam Martinec, v Česku i v zahraničí oceněný režisér krátké tragikomedie *Cukr a sůl*, zvolil pro svůj druhý film klasičtější naraci. Inspirací pro *Anatomii českého odpoledne* bylo neštěstí, k němuž došlo v srpnu roku 2018 v přírodním koupališti u Lhoty. Dva chlapci se ztratili z očí svých rodičů. Zhruba po dvou hodinách pátrání našli potápěči ve vodě jejich utonulá těla.

Martinec se ale nezaměřuje ani na rodiče, ani na chlapce. Ze střetnutí mezi návštěvníky i zaměstnanci areálu vytváří kolektivní portrét celého koupalištního mikrokosmu. Sdíleným charakterovým rysem postav je starost o vlastní pohodlí a snaha převést zodpovědnost na druhé.

Režisér mezi lidmi unavenými horkým létem i nutností uzpůsobovat své potřeby druhým nehledá viníky. Neusiluje ani o přesnou rekonstrukci srpnových událostí. Zajímá jej nálada místa a hranice mezi drobnými přehlédnutími a velkou tragédií. Také atmosféra jednotlivých setkání se v nápaditě strukturovaném mikrodramatu mění podle toho, na čí hledisko je vyprávění zrovna navázané.

Žánr psychologického thrilleru v Česku sice nemá prakticky žádnou tradici, ale Damián Vondrášek z katedry režie FAMU se na jeho území v *Hranici* pohybuje poměrně suverénně. Půlhodinový film se odehrává na českém hraničním přechodu, kde je zadržena skupina ilegálních přistěhovalců cestujících do Německa.

Snímku, který jako jeden z mála studentských počínů tematizuje namísto intimních dramát aktuální společenské dění, by prospělo méně rozbíhavé vyprávění, držící se v zájmu větší napínavosti ideálně hlediska jedné postavy, a menší množství nicneříkajících ilustračních záběrů. V jednotlivých scénách jde ale o velmi zručně zrežirovaný příběh s vítaným politickým přesahem.

Zásluhou srozumitelně motivovaného jednání nečernobílých postav jejich chování chápeme a zajímá nás, jak se vyprávění bude dále odvíjet. Současně si uvědomujeme

širší kontext a z něj vyplývající pravidla, jimž je někdy třeba podřídit osobní zájmy a zásady. Vzhledem k množství obsažených motivů si *Hranice* říká o rozpracování do podoby celovečerního filmu s potenciálem nabídnout v žánrově atraktivním balení komentář k závažnému tématu.

Dva světy se střetávají také ve čtvrt hodinovém konverzačním dramatu Davida Semlera *Musí to být bolestivý*. Český student se se svým španělským přítelem vrací z výletu po českém venkově. V zapadlé nádražní čekárně potkávají dvojici místních milenců ve středních letech. Ti začínají při pohledu na mladý gay pár dávat průchod své homofobii a rasovým předsudkům, netušíce, že jeden z mužů také mluví česky.

Film koncentrovaný jak zasazením do jednoho uzavřeného prostoru, tak hereckými výkony všech zúčastněných ke stupňování napětí znamenitě využívá náznaků. Díky obratné distribuci informací jsme stále kousek před postavami a čekáme, jak na určité skutečnosti zareagují. Rozvržení rolí ale není černobílé a zraňujícího jednání se dopouští většina zúčastněných. Nálada je stále napjatější a konfrontace se zdá být nevyhnutelnou. Umně nastolenou tonální ambivalenci výborně završuje tragikomická tečka.

Vzhledem k malému počtu nominovaných krátkých a animovaných filmů se bohužel nedostalo na mnoho dalších pozoruhodných děl. V animované kategorii překvapí zejména absence v zahraničí oceňovaných *M E Z E R* od Nory Štrbové nebo *Lístku* od Aliony Baranovy ze zlínské UTB. Z těch hraných stojí za vyzdvihnutí minimálně lyrické drama *Zazpívej* od Terezy Halamové nebo dva intenzivní experimentální snímky uvedené v Ji.hlavě – *Vymezení* (r. Tereza Vejvodová) a *Zůstane to mezi náma, řekl* (r. Ester Grohová).